

09 Eylül 2013

Atalarımız Facebook ile özlem gideriyor

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy

Havadis Gazetesi-Poli

Yetişkinlerden bazıları, eskiye olan özlemlerini bir nebze olsun giderebilmek, akrabalarını, arkadaşlarını bulabilmek ve çocukluk anılarını hafızalarında tekrardan yaşayabilmek için internette sayfalar kuruyorlar

Sosyal paylaşım siteleri üzerine onlarca yazı yazıldı. Belli ki daha da yazılmaya devam edecek. Zira sosyal paylaşım siteleri erişimi kolay, eğlenceli ve bilgilendirici içerikleri sayesinde toplumun önemli bir kesimine hitap ediyor. Genelde sosyal paylaşım sitelerinin -ki bunların başında Facebook, Twitter ve Youtube gelmektedir- zararları üzerinde duruluyor. Geçtiğimiz haftalarda Poli vasıtasıyla sizlerle buluşan "Dile getirilmemiş hikayeler" başlıklı yazımda sosyal ağların gazeteciler için önemli bir haber kaynağı olabileceğini tartışmıştım. Bu hafta ise; sosyal ağlar sayesinde özellikle yetişkinlerde yaşanan eskiye özlem değerlendireceğim.

Eskiye olan özlem

Sosyal ağlar hayatımıza girdiği ilk yıllarda ebeveynler çocuklarının bilgisayar başında, akıllı cep telefonlarında ve tablet bilgisayarlar ciddi süreler geçirdiğinden yakınıyordu. Bilgisayar kullanımındaki uzun sürelerin şimdi de pek farklı olmadığını yaptığımız araştırmalarda görüyoruz. Buradaki temel sorun sosyal paylaşım sitelerinde harcanan zamandan çok, söz konusu zamanın ne kadarlık bir kısmının verimli bir şekilde geçirildiğidir. Oysa şimdiki duruma baktığımızda, sosyal paylaşım siteleri artık yetişkin kişiler tarafından da tercih ediliyor. Kullanım amaçları açısından bakıldığında genç nesil ile yetişkinler arasında ciddi farklılıklar ortaya çıkmaktadır. Gençler daha fazla sosyalleşme, oyun, fotoğraf/video paylaşımı gibi sebeplerle sosyal paylaşım sitelerini ziyaret ederken, yetişkinler ise eski arkadaşlarını bulmak, onlarla yeniden irtibat kurabilmek ve eskiye olan özlemlerini giderebilmek için kullanıyorlar.

Yaşlılar daha yavaş kullanıyor

Çevremde yaptığım gözlemlerden de yola çıkarak söyleyebilirim ki, her ne kadar da belli bir yaşın üzerinde olan kişiler teknolojinin yoğun olduğu bir dönemde (genelde 1990 sonrası kabul edilir) dünyaya gelmemiş olsa da teknolojiyi yakalamakta önemli yol katettiler. Prof. Dr. Eugène Loos'un Gazimağusa'da bu yıl düzenlenen bir konferansın açılış konuşmasında da ifade ettiği gibi; yaşlılar teknolojik cihazları ve interneti kullanırken belki yavaş hareket ediyorlar ama, hızlı kullanıp da hata yapan bir kişiden daha verimli kullandıkları söylenebilir. Dolayısıyla yetişkinlerin sosyal ağların kullanımında daha yavaş olduğu araştırmalarla ortaya konmuş olsa da, yavaşlıktan kaynaklanan bu negatif durumu, daha az hatalı kullanım ve dikkat ile pozitif bir duruma çevirebiliyorlar.

Yüzlerde bir tebessüm

Buradan hareketle kendi çocuklarına çok fazla bilgisayar kullanıyor, sosyal ağlarda ciddi zaman harcıyor diye eleştiri getiren ebeveynler artık kendileri de sosyal ağlara dahil olmuş durumdadırlar. Örneğin benim hem annemin hem de babamın aileleri Kıbrıs'ın güneyinde yaşamış ve 1974'te adada yaşanan savaştan dolayı göçmen olarak kuzeye yerleşti. Her ikisinin de şu anda güneyde kalan köyleriyle ilgili Facebook'ta sayfalar kuruldu. Babam Emir H. Ersoy bizzat kendisi Larnaka Kasabası'ndaki Üçşehitler (Goşşi) köyüyle ilgili sayfa oluşturarak, yayıma soktu. Aynı şekilde annem Ziba Ersoy'un Baf Kasabası'na bağlı Kukla köyüyle ilgili sayfa da yayımda. Buna benzer çevremde birçok köy sayfası bulunuyor. Dolayısıyla büyüklerimiz başta eleştirdikleri uzun süreli bilgisayar kullanımına, şimdi kendileri direnemiyor. Dayımın oğlu Ali Yücel'in yaptığı bir yorum konuyu güzel özetliyor: "Atalarımızı lap top başında sürekli yüzlerinde bir tebessüm ile gördük. İşin en ilginç yanı da bize sürekli 'Şu lap toplara çok bağlanmayınız. Facebook, internet sizi ne kadar mutlu edebilir ki...' diye soran ailelerimiz, şimdi gece ikilere üçlere kadar lap top başında uyuyanlar, onlar oldular."

Neşe dolu saatler

Yetişkinlerden bazıları, eskiye olan özlemlerini bir nebze olsun giderebilmek, akrabalarını, arkadaşlarını bulabilmek ve çocukluk anılarını hafızalarında tekrardan yaşayabilmek için sayfalar kuruyorlar. Böylece çevrelerindeki diğer kişileri de teşvik ederek hem tekrardan irtibat kurabiliyorlar hem de eş, dost, aile bağları bir biri ortaya çıkıyor. Sosyal paylaşım sitelerinin bize sağladığı güzel olanaklardan bir tanesi de bu olsa gerek. Bundan yararlanmak lazım. Zira içinde bulunduğumuz yaşam tarzı bizi en yakınlarımıza dahi yabancılaştırabiliyor. O yüzden bu tür faaliyetlerin sosyal ağlarda başlamasını doğru buluyorum. Gençler atalarının tarihiyle ilgili bir nevi sözlü tarih formatında bilgiler ediniyorlar. Yetişkinler ise

çocukluklarının geçtiği yerleri görerek, zaman zaman duygu dolu, zaman zaman da neşe dolu saatler geçiriyorlar.

Siyah beyaz fotoğraflar

Kıbrıs küçük bir coğrafya, söz konusu köylere gitmek ve ziyaretlerde bulunmak mümkün. Ancak saklı kalmış hikayeleri atalarımızdan dinlemek, hatıralarındaki mekanların siyah beyaz fotoğraflarını görebilmek bizler için bulunmaz bir nimettir. Atalarımız hayatta iken geçmişle ilgili edinebildiğimiz kadar bilgiyi edinmeli ve bunları bir sonraki nesle aktarmalıyız. Yukarıda bahsettiğim sayfalarda yapılan yorumlar, paylaşılan video ve fotoğraflar sayesinde atalarımız eskiye olan özlemlerini tatmin ederken, bizler de tarihe şahitlik ediyoruz. Onların yüzünde eskiye olan özlemi görebilirsiniz, bunu yarım kalmış hikayelere olan özlem olarak da değerlendirebilirsiniz.

En güzel söz

Bilgisayarın başında sosyal ağlarda fotoğrafları incelerken, bir yandan beyin jimnastiği yapıyor diğer yandan "Bu bizim mahalle. Burası kahvehaneydi. Oyunlarımızı burada oynardık. Bilmem kimin bakkal dükkanı ve kasap" gibi yorumları işitirken, bir kez daha Kıbrıs'ın tarihinde gazeteciler tarafından keşfedilmeyi bekleyen birçok insan hikayesi olduğunu ve kazıldığında nelerin çıkabileceğini görmek beni sevindirdi. Nazım Hikmet Ran'ın şiirinde söylediği gibi: "...Ve sana söylemek istediğim en güzel söz: Henüz söylememiş olduğum sözdür..." Kıbrıs'ta söylenmemiş o kadar güzel söz var ki; bunları konuşmamış, tartışmamız ve bir yerlere not etmemiz gerekiyor. Zira geçmişi özlemekle, geçmişte yaşamak arasında ciddi fark bulunuyor.